

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ

Нізельська К. В.¹, Ольвінська Ю. О.²

¹ – студент, кафедра статистики,

² – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Нізельська К. В., Ольвінська Ю. О. Сучасні тенденції безробіття в Україні. Обґрунтовано причини та фактори, які формують рівень безробіття в Україні. Проведено аналіз динаміки рівня безробіття та причини незайнятості за останні роки. На основі проведеного аналізу запропоновано основні напрями вдосконалення регулювання безробіття в Україні.

Ключові слова: безробіття, зайнятість, робоча сила, рівень безробіття, економічно активне населення, ринок праці.

Низельская К. В., Ольвинская Ю. О. Современные тенденции безработицы в Украине. Обосновано причины и факторы, которые формируют уровень безработицы в Украине. Проведен анализ динамики уровня безработицы и причины незанятости за последние годы. На основе проведенного анализа предложены основные направления совершенствования регулирования безработицы в Украине.

Ключевые слова: безработица, занятость, рабочая сила, уровень безработицы, экономически активное население, рынок труда.

Nizelska K. V., Olvinskaya J. O. Modern tendencies of unemployment in Ukraine. Reasons and factors that form an unemployment rate in Ukraine are reasonable. The analysis of dynamics of unemployment and reason of unemployment rate is conducted in the last few years. On the basis of the conducted analysis basic directions of perfection of adjusting of unemployment are offered in Ukraine.

Keywords: unemployment, employment, labour force, unemployment rate, economically active population, labour-market.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Нізельська, К. В. Сучасні тенденції безробіття в Україні [Текст] / К. В. Нізельська, Ю. О. Ольвінська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 2 – Одеса, ОНЕУ. – 2016. – С. 210 – 214.

Безробіття – це одна з найбільш гострих проблем сучасного розвитку економіки в багатьох країнах світу, яка має великий вплив на всі сторони життя суспільства. Безробіття – важливий показник використання люд-

ських ресурсів у виробничому процесі. Сьогодні спостерігається порушення рівноваги з боку попиту і пропозиції, поширення соціальної нестабільності та бідності у суспільстві, нерациональне використання суспільних ресурсів, зростання злочинності, збільшення чисельності соціально незахищених верств населення та інших негативних соціально-економічних чинників, які спричинені відсутністю достатньої кількості робочих місць в Україні [1].

Вирішенням проблеми безробіття займалися такі вчені, як І. Давидова, Д. Богиця, Г. Волинський, В. С. Іванов, Г. Кондратьєв, Т. Черниш, П. Нікіфоров, А. Вольська, В. Пиц, Г. Мамонова, В. Герасимчук, С. Дзюба, С. Дорогунцов, С. Кузнецова, Г. Лук'янова, С. Мочерний, В. Онікієнко, А. Чухно, В. Галицький, І. Моцін, Я. Міклош, Ю. Маршавін, А. Оукен, Жан Батіст Сей та інші. Н.С. Власенко та інші зазначають, що «поряд з валовим внутрішнім продуктом та інфляцією, безробіття є одним з трьох важливих показників функціонування економіки» [2, с. 114].

Безробіття є макроекономічною проблемою, яку формують такі чинники, як структурні зрушення (міжгалузеві, внутрішньогалузеві, регіональні) в економіці (наприклад, впровадження нових технологій, згортання виробництва в традиційних галузях, закриття технічно відсталих підприємств) [3, с.8], зниження темпів економічного розвитку, сезонні коливання виробництва, недостатній сукупний попит, інфляція, недосконале трудове законодавство, низький рівень професійної підготовки та перепідготовки, недостатній рівень програм зайнятості та демографічні процеси [4].

За даними Державної служби статистики України, ситуація на ринку залишається напруженою та супроводжується скороченням попиту на робочу силу. Обсяги та рівень зайнятості населення є вкрай низькими. Чисельність зайнятого населення за 9 місяців 2015 року становила 16,5 млн. осіб. Рівень зайнятості становив 56,9%, зокрема у міських поселеннях 57,6%, у сільській місцевості – 55,5%. Рівень зайнятості серед чоловіків був вище ніж серед жінок, відповідно 62,5% та 51,9%. Найвищий рівень зайнятості спостерігався у м. Києві (62,3%) та Дніпропетровській (61,1%) області, а найнижчий – у Донецькій (50,6%) та Тернопільській (52,1%) областях [5].

Незважаючи на уповільнення зростання безробіття, обсяги та рівень безробіття залишаються значними. Чисельність безробітних за 9 місяців 2015 становила 1,6 млн. осіб, зокрема, у містах – 1,1 млн. осіб та 0,5 млн. осіб - у сільській місцевості.

За причинами незайнятості структура безробітних є наступною: 38% складають вивільнені з економічних причин, третину - звільнені за власним бажанням, за угодою сторін, 16% - не працевлаштовані випускники навчальних закладів. Майже третина загальної кількості безробітних зосереджена у Харківській, Львівській, Дніпропетровській, Донецькій областях та м. Києві.

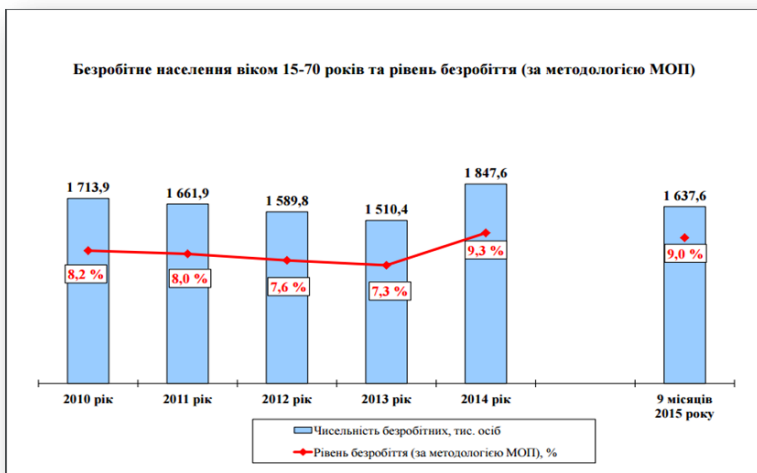

Рис. 1. Безробітне населення (за методологією МОП).

Рівень безробіття, за методологією (МОП), становив 9,0% економічно активного населення, а серед осіб працездатного віку - 9,4%, у тому числі серед осіб віком 25-29 років – 10,8%, а серед молоді до 25 років – 21,8% економічно активного населення відповідного віку. Серед міських мешканців рівень безробіття становив 8,9%, серед сільських - 9,2%. Серед чоловіків цей показник становив 9,9%, а серед жінок – 8,0%

Найнижчий рівень безробіття спостерігався у Київській (6,3%), Одеській (6,4%) областях та місті Києві – (6,8%), а найвищий у Тернопільській (11,4%), Полтавській (12,0%), Донецькій (13,6%) та Луганській (15,4%) областях [5].

Попит на працівників скорочується практично в усіх видах економічної діяльності та по основних розділах класифікації професій. Кількість вакансій, про які роботодавці проінформували центри зайнятості, станом на 1 лютого 2016 року становила 31 тис. та, у порівнянні з відповідною датою 2015 року, скоротилася на чверть. Станом на 1 лютого 2016 року на одне вільне робоче місце претендувало 16 безробітних (на 1 лютого 2015 р. – 13 осіб). Зокрема, Запорізькій та Луганській областях – на 1 вакансію претендувало 42-75 осіб [6].

Сучасні наукові розробки та світова практика формування ефективної політики регулювання зайнятості і безробіття в Україні доводить нам, що основою вирішення цієї проблеми є розробка і реалізація широкого комплексу відповідних заходів, насамперед, у соціально-трудовій сфері.

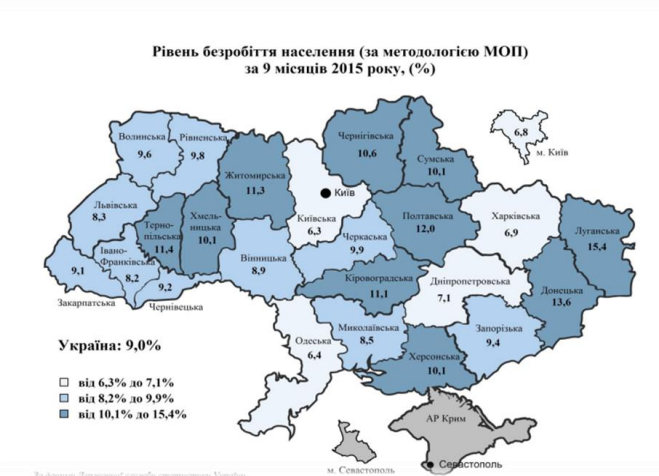

Рис. 2. Розподіл областей України за рівнем безробіття у 2015 році

Держава повинна проводити певні заходи для зниження рівня безробіття, а саме:

- розвивати розгалужену систему державної служби зайнятості професійної орієнтації, підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів;
- сприяти підвищенню конкурентоспроможності робочої сили за рахунок підвищення рівня освіти по професіях, необхідних на ринку праці,;
- проводити реформування трудового законодавства в сфері зайнятості;
- розвивати більш тісну взаємодію державного управління з територіальними громадами, органами місцевого самоврядування для підвищення ефективності планування і регулювання регіональних сегментів ринку праці;
- сприяти розвитку малого і середнього бізнесу;
- знижувати диспропорції між пропозицією робочої сили і попитом на неї шляхом створення єдиної загальної доступної бази даних;
- підтримувати нетрадиційні сфери зайнятості та стимулювати підприємців до навчання, перекваліфікації й подальшого працевлаштування додаткової робочої сили;
- посилити увагу щодо оновлення та підвищення технічного рівня робочих місць, зокрема, для того, щоб кожне з них забезпечувало зайнятому прожитковий мінімум і подальше зростання заробітної плати (з урахуванням інфляції);
- залучувати приватний (як вітчизняний, так й іноземний) капітал в райони зі стійким рівнем безробіття;

- сприяти стабільній діяльності стратегічно важливих підприємств;
- регулювати можливості працевлаштування за кордоном, приєднання України до міжнародного ринку праці;

Отже, першочерговим завданням для зниження рівня безробіття в державі повинна стати реалізація вираженої економічної політики, зорієнтованої на зменшення рівня бідності та безробіття, підвищення частки оплати праці в структурі реальних доходів населення, забезпечення стабільного зростання національної економіки. Крім цього необхідно створити відповідну правову базу з метою захисту прав наших громадян – заробітчан за кордоном.

Проблема безробіття - ключове питання у ринковій економіці, і не вирішивши його неможливо налагодити ефективну діяльність економіки і правового регулювання. Економіка України зараз знаходиться в глибокій кризі. Впроваджуючи запропоновані заходи, можна досягнути зменшення рівня безробіття, збільшення кількості працевлаштованого населення і, як наслідок, загального покращення економічної і соціальної ситуації в країні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Проблеми безробіття в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka.zinet.info/3/goriatsha.php>
2. Статистика ринку праці: міжнародні стандарти та національний досвід: навч. посіб. / за ред. Н.С. Власенко, Н.В. Григорович, Н.В. Рубльової. – К.: ТОВ «Август трейд», 2006. – 320 с.
3. Пазюк О. Проблеми безробіття в Україні / О. Пазюк, О. Пономарьова // Україна: аспекти праці. – 2004. – № 2. – С. 3–10.
4. Чинники формування безробіття [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://leksii.org/2-89642.html>
5. Основні тенденції на ринку праці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dcz.gov.ua/>
6. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>
7. Ольвінська Ю. О. Роль розвитку малого бізнесу у реструктуризації регіонального ринку праці / Ю. О. Ольвінська // Социально-экономические аспекты промышленной политики. Управление трудовыми ресурсами: государство, регион, предприятие. – Донецк: ІЕП, 2006. – Т.2. – С. 345-350.
8. Семенова К.Д. Аналіз впливу економічної кризи на рівень безробіття в Україні // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2012. – № 1(44). – С. 106-111.
9. Семенова К. Д. Статистична оцінка рівня зайнятості населення Одеської області / К. Д. Семенова // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. пр. / голов. ред. М. І. Зверяков; Одеський нац. екон. ун-т. – Одеса, 2012. – Вип. 47. – С. 364-371.